

הבית כמקדש בחנוכה

גילוי האור הפנימי בחג הניסים

מאת: הרב יהודה טאוב, קרית אתא

מבוא: הפיכת המרחב הפרטי למקום של קדושה

במהלך חג החנוכה, כאשר האורות זורחים וממלאים את הלילה, אנו מתבוננים בביתנו ומבינים את הכוח המיוחד הטמון בו. מאמר זה יחקור את הרעיון המופלא של הבית היהודי כבית מקדש, ויגלה כיצד חג החנוכה מעניק לנו הזדמנות ייחודית להפוך את המרחב הפרטי שלנו למקום של קדושה, אור והשפעה. נרות החנוכה, כפי שנראה, אינם רק זיכרון לנס היסטורי; הם מאפשרים לנו להכניס את רוח המקדש אל תוך חיי היום-יום, ולהפוך את הבית למרכז רוחני שבו מתגשמים הערכים הגבוהים ביותר של אהבה, אחדות וקדושה.

תוכן העניינים

פרק א': מה נשתנה חנוכה – הייחודיות של מצוות 'נר איש וביתו'

פרק ב': המשך הנצח – נרות חנוכה כהד למנורת המקדש

פרק ג': מקדש מעט – הבית היהודי כמשכן לשכינה

פרק ד': סוד הזיווג הקדוש – מדוע הבית הוא משכן לה'?

פרק ה': אור השלום – הקשר המהותי בין חנוכה לשלום בית

פרק ו': חובת הבית, חובת הגוף – הגדרת החיוב בנר חנוכה

פרק ז': בניין המשכן בחנוכה – סיכום והלכה למעשה

מקורות ומראי מקומות

פרק א': מה נשתנה חנוכה

הייחודיות של מצוות 'נר איש וביתו'

כדי להתחיל לחשוף את עומק משמעותה של מצוות נר חנוכה, עלינו לבחון תחילה את המאפיינים הייחודיים המבדילים אותה משאר מצוות החגים. בפרק זה נציג שאלות יסוד החושפות את אופייה המיוחד של המצווה, שאלות אשר התשובות להן יוליכו אותנו אל לב הרעיון של "הבית כמקדש".

א. שאלות יסוד על מהות המצווה

1. תלות המצווה בבית:

מדוע מצוות נר חנוכה תלויה באופן מהותי בבית? כפי שהקשה בעל ה"פני יהושע", רוב המצוות, כגון קריאת מגילה בפורים או נטילת לולב בסוכות, הן "חובת הגוף" ואינן תלויות במקום מסוים. ניתן לקיימן ברחוב, בבית הכנסת או בכל מקום אחר. מדוע, אם כן, נר חנוכה חייב להיות מודלק דווקא בביתו של אדם, ולא היכן שהוא נמצא?

2. "אשתו כגופו":

מהו סודו של אור החנוכה, הגורם לכך שהקשר הזוגי עצמו הופך למנגנון המרכזי לקיום המצווה? מדוע דווקא בחנוכה התחדשה ההלכה הייחודית שבעל מוציא את אשתו ידי חובה

מכוח הכלל "אשתו כגופו", עיקרון שאינו מופיע בצורה זו בשום מצווה אחרת?

3. מחלוקת הרמב"ם והרמ"א:

מהו שורש המחלוקת המפורסמת בדין "המהדרין"? לדעת הרמב"ם, רק בעל הבית מדליק עבור כל בני הבית. לעומת זאת, לדעת הרמ"א, כל אחד ואחד מבני הבית מדליק נרות בעצמו. מחלוקת זו מצביעה על הבנה שונה במהות החיוב – האם הוא חל על הבית כיחידה אחת, או על כל יחיד ויחיד המתגורר בו?

4. "מצווה חביבה עד מאד":

הרמב"ם פוסק (הלכות חנוכה ד, יב): "מצות נר חנוכה מצוה חביבה היא עד מאד". ביטוי זה יוצא דופן ואינו מופיע ביחס לשאר מצוות התורה. מהי הסיבה לחביבות המיוחדת של מצווה זו, עד כדי כך שאדם חייב למכור את כסותו כדי לקיימה?

5. שירה ורננים:

מנהג ישראל הוא לשיר פזמונים ולהרבות בהודאה לאחר הדלקת הנרות, כפי שנאמר "בני בינה ימי שמונה קבעו שיר ורננים". מדוע דווקא בחנוכה תופסים השבח וההודאה מקום כה מרכזי, יותר מבכל חג אחר? מדוע אין אנו נוהגים לשיר לאחר אכילת מצה בפסח או תקיעת שופר בראש השנה?

שאלות אלו חושפות את אופייה החרגי והמיוחד של מצוות נר חנוכה. כפי שנראה בפרקים הבאים, התשובות לכולן טמונות בקשר העמוק והנצחי שבין נרות חנוכה לעבודת המנורה בבית המקדש.

פרק ב': המשך הנצח

נרות חנוכה כהד למנורת המקדש

פרק זה הוא ציר מרכזי בהבנת מהות החג. מטרתו היא לבסס את הקשר הישיר, ההלכתי והרעיוני, שבין נרות החנוכה הצנועים שאנו מדליקים בבתינו לבין מנורת הזהב הטהור שעמדה בהיכל בית

המקדש. הבנה זו היא המפתח לפענוח כל השאלות שהצגנו.

א. צערו של אהרן ונחמתו הנצחית

מדרש תנחומא (פרשת בהעלותך) מתאר את צערו של אהרן הכהן. לאחר שכל נשיאי השבטים השתתפו בחנוכת המשכן והקריבו קורבנות, חש אהרן כאב על כך ששבט לוי, שהוא עמד בראשו, לא נטל חלק בשמחה. "אוי לי", אמר, "שמא בגללי אין שבט לוי מקובל". בתגובה, אמר לו הקב"ה נחמה נצחית: "לגדולה מזו אתה מתוקן... הקרבנות כל זמן שבית המקדש קיים הן נוהגין, אבל הנרות לעולם... וכל הברכות שנתתי לך לברך את בני, אינן בטלین לעולם".

הרמב"ן מבאר את עומק דברי הנחמה ומגלה כי אין הכוונה רק להדלקת המנורה במשכן, שתבטל עם החורבן, אלא להבטחה עתידית שתתגשם מאות שנים לאחר מכן.

"ענין ההגדה הזו לדרוש רמז מן הפרשה על חנכה של נרות שהיתה בבית שני על ידי אהרן ובניו... יש חנכה אחרת שיש בה הדלקת הנרות ואני עושה בה לישראל על ידי בניך נסים ותשועה וחנכה שקרויה על שמם, והיא חנכת בני חשמונאי..."

כלומר, הקב"ה ניחם את אהרן בהבטחה שנרות החנוכה, שיודלקו על ידי צאצאיו, החשמונאים הכהנים, יהיו המשך ישיר ונצחי לעבודת המנורה. זוהי מתנה שאינה בטלה לעולם, גם לאחר חורבן הבית.

ב. ניתוח הלכתי: הדמיון בין נר חנוכה למנורת המקדש

הקשר בין נר חנוכה למנורת המקדש אינו רעיוני בלבד, אלא בא לידי ביטוי בשורה ארוכה של הלכות ומנהגים המדמים את ההדלקה הביתית לעבודה בהיכל.

- **1. איסור שימוש לאורה:** הרשב"א (שבת כא, ב) מסביר שהסיבה שאסור ליהנות מאור נרות החנוכה היא "משום דעל ידי נס שנעשה במנורה תקנו והלכך עשאוה כמנורה שאסור להשתמש לאורה". ההלכה הבסיסית ביותר של נר חנוכה נובעת ישירות מההקבלה למנורת המקדש.
- **2. "הנרות הללו קודש הם":** בנוסח שאנו אומרים לאחר ההדלקה, אנו מכריזים שהנרות הם "קודש", בדומה לכלי המקדש, ולכן "אין לנו רשות להשתמש בהם".
- **3. סגולה לבנים תלמידי חכמים:** הגמרא (שבת כג:) אומרת: "הרגיל בנר – הויין ליה בנים תלמידי חכמים". המנורה במקדש, שעמדה בצד דרום, מסמלת את החכמה ("הרוצה שיחכים

ידרים"). נר חנוכה, כהמשך למנורה, נושא עמו את הסגולה להשפעת אור החכמה והתורה על בני הבית.

- **4. הידור בשמן זית:** השל"ה הקדוש מנמק את ההידור להדליק דווקא בשמן זית, בכך ש"הנס בבית המקדש נעשה בשמן זית". השימוש בשמן זית הוא זכר חי לנס שאירע במנורת המקדש.
- **5. זמן ההדלקה:** המנהג להדליק לאחר תפילת מנחה (בערב שבת) מקביל לעבודת המקדש, שם היו מדליקים את המנורה לאחר הקרבת קרבן התמיד של בין הערביים.
- **6. הדלקה בבית הכנסת:** מנהג ההדלקה בבית הכנסת, שהוא "מקדש מעט", מחזק את הקשר. מדליקים בצד דרום (כמו המנורה), ויש הנוהגים להדליק גם בשחרית, כזכר להטבת הנרות שהייתה נעשית בבוקר במקדש.
- **7. חידוש הפתילות:** יש שנהגו לחדש את הפתילות בכל לילה, "זכר למקדש שהיו מחדשין אותן בכל לילה אל מנורת המאור", ובכך לחזק את הדמיון לעבודת ההיכל.
- **8. הדלקה בשמן ופתילה:** פוסקים דנו בשאלת השימוש בנרות חשמל, והכריעו שאין יוצאים בהם ידי חובה, משום ש"בעיני דומיא דמנורה של בהמ"ק שנעשה בה הנס" (יביע אומר), כלומר, נדרשת להבה ממשית העולה משמן ופתילה.
- **9. נוסח הברכה:** הראב"ד מסביר שאנו מברכים "להדליק נר חנוכה" ולא "על הדלקת נר חנוכה", "מפני שזו הברכה הוקבעה על הנרות שבמקדש שהן של תורה עשאוהו כשל תורה". עצם נוסח הברכה שאנו אומרים הוא זכר ישיר לברכה שנאמרה על מנורת המקדש.

הבנה זו, שנרות החנוכה שאנו מדליקים אינם רק סמל אלא המשך ישיר וחי של מנורת המקדש, היא יסוד מכונן. היא מובילה אותנו ישירות לשאלה הבאה: אם הנרות הם נרות המקדש, היכן הוא אותו "מקדש" שבו אנו זוכים להדליקם היום?

פרק ג': מקדש מעט

הבית היהודי כמשכן לשכינה

לאחר שביססנו את הטענה שנרות חנוכה הם המשך ישיר של מנורת המקדש, אנו מגיעים לתזה המרכזית של מאמר זה: המקום שבו אנו מדליקים אותם, הבית היהודי, מקבל בחג החנוכה מעמד

של "מקדש מעט". הבית אינו רק קורת גג; הוא הופך להיות המשכן המודרני, המקום שבו שורה השכינה.

א. התשובה לשאלות היסוד

תפיסה זו מספקת מענה פשוט ועמוק לשאלות שהעלינו בפרק הראשון:

- **מדוע בבית?** התשובה ברורה: ההדלקה צריכה להתבצע במקום המשכן. כפי שבזמן המקדש הדליקו את המנורה בתוך ההיכל, כך כיום, כאשר המשכן של כל יהודי הוא ביתו, ההדלקה מתקיימת שם.
- **מדוע חנוכייה אחת מספיקה?** כשם שבמשכן ובמקדש עמדה מנורה אחת שייצגה את כלל ישראל, כך ב"מקדש מעט" די במנורה אחת המסמלת את אחדות הבית והמשפחה כמקום השראת השכינה. זוהי סברת הרמב"ם שבעל הבית מדליק עבור כולם, כי הבית הוא יחידה מקודשת אחת.

ב. חידושו של הגרש"ז אויערבך זצ"ל

הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל היה הראשון שקישר באופן מפורש בין הלכות חנוכה לרעיון זה, וחידש שהטעם שמדליקים בבית הוא "בגלל ששם שורה שכינה מעין המקדש". כיצד זכה דווקא הוא לחדש חידוש כה עמוק? התשובה טמונה בתודעת החיים שלו.

מסופר כי תלמידו, הרב שטרן, ליווהו פעם לביתו. לפני שנכנס, עצר הגרש"ז וסידר את כובעו וחליפתו. לשאלת תלמידו, הסביר הרב: "הנני מתכוון לקבלת פני שכינה - לקדם את פני אשתי הממתינה לי כעת בביתי".

אדם שחי בתודעה מתמדת שביתו הוא מקום השראת השכינה, וכל כניסה אליו היא "קבלת פני שכינה", הוא זה שיכול היה לראות את הקשר הפשוט והעמוק בין נר חנוכה למקדש שבבית.

ג. משמעות המיקום: פתח הבית או פתח החצר?

הבנה זו מאירה באור חדש גם מחלוקת קדומה בין רש"י לתוספות בנוגע למיקום המדויק של ההדלקה. הגמרא קובעת שיש להניח את החנוכייה "על פתח ביתו מבחוץ".

- **שיטת רש"י:** ההדלקה היא בפתח הבית הפונה לחצר.
- **שיטת תוספות:** ההדלקה היא בפתח החצר הפונה לרשות הרבים.

לכאורה, שיטת תוספות עדיפה מצד "פרסומי ניסא". אך לאור דברינו, שיטת רש"י מתחזקת: ההדלקה חייבת להיעשות בפתח הבית, כי שם מתחילה קדושת ה"מקדש". החצר, לעומת זאת, נחשבת כבר מחוץ למקדש.

ההבנה שהבית היהודי הוא "מקדש מעט" פותרת קושיות הלכתיות רבות. אך היא מעלה שאלה עמוקה עוד יותר: מה הופך את הבית, מבנה של אבנים ועץ, למקום כה קדוש המסוגל להכיל את אור השכינה?

פרק ד': סוד הזיווג הקדוש

מדוע הבית הוא משכן לה'?

בפרק זה נרד לשורש קדושת הבית. נסביר כיצד היא אינה נובעת מהמבנה הפיזי, אלא נובעת ומתקיימת בזכות הקשר המיוחד, הרוחני והקדוש שבין איש לאשתו. החיבור ביניהם הוא היסוד שעליו ודרכו שורה השכינה בעולם.

א. השכינה שורה בזכות האשה

מקורות רבים מדגישים את תפקידה המרכזי של האישה בהפיכת הבית למשכן.

- יעקב ויצחק:** על יעקב אבינו נאמר שהיה "מעמיד מטה לשכינה" באוהלי נשותיו, כלומר, השכינה שרתה במקום שבו נמצאו נשותיו. גם אצל יצחק אבינו, לאחר מות שרה אמו, פסקו הניסים ששררו באוהלה (נר דולק, ברכה בעיסה וענן קשור על האוהל), והם חזרו רק עם בואה של רבקה. השכינה שבה לאוהל בזכותה.
- דברי הזוהר הקדוש:** הזוהר קובע באופן נחרץ: "עיקרא דביתהו דביתהו" – עיקר הבית זו אשתו. ומסביר: "בגין דשכינתא לא אתעדי מן ביתא בגין דביתהו" – בזכות האישה, השכינה אינה עוזבת את הבית. היא היסוד לקדושת המקום.

ב. האדם כמשכן והכרובים כסמל

בעל "נפש החיים" מבאר שתכליתו של בניין המשכן במדבר לא הייתה המבנה עצמו, אלא הרמז לאדם: "שממנו תראו וכן תעשו אתם את עצמיכם שתהיו אתם במעשיכם הרצויים כתבנית המשכן וכליו". כלומר, על כל אדם לבנות את עצמו כמשכן כדי להשרות את השכינה בתוכו.

היכן מתגלה שיא השראת השכינה? בקודש הקדשים. ומה היה שם? הכרובים – שתי דמויות, זכר ונקבה, שהיו "מעורים זה בזה". חז"ל מלמדים שבשעה שהיו ישראל עולים לרגל, היו מראים להם את הכרובים ואומרים: "ראו חבתכם לפני המקום כחיבת זכר ונקבה". הכרובים מסמלים שעיקר השראת השכינה בעולם היא במקום של אהבה, אחדות וחיבור קדוש בין איש לאשתו. כאשר הם זוכים, השכינה שורה ביניהם, והבית הופך למקדש.

הבנה זו, שקדושת הבית נובעת מקדושת הזיווג, מקשרת באופן ישיר ומהותי בין אור נרות חנוכה לבין מצוות שלום הבית.

פרק ה': אור השלום

הקשר המהותי בין חנוכה לשלום בית

לאחר שהבנו שהבית הוא מקדש, וקדושתו תלויה באהבה ובאחדות שבין בני הזוג, מתגלה הקשר העמוק וההכרחי שבין אור נרות חנוכה לאורו של שלום הבית. ההדלקה במשכן אפשרית רק כאשר יסודות המשכן – האהבה והשלום – איתנים.

א. המנורה כסמל לשלום בית

בעל ה"משיבת נפש" מציע פירוש מופלא לפרשת המנורה, ורואה בה רמז למערכת היחסים האידיאלית בין איש לאשתו. ששת קני המנורה, הפונים אל הנר האמצעי, מסמלים את האיש, שכל תשומת ליבו, השגחתו ואהבתו נתונות לאשתו, המסומלת על ידי הנר האמצעי, הפונה כלפי מעלה, כלפי שמיא. החיבור ביניהם, כמו המנורה שהיא "מקשה אחת", יוצר שלמות אחת, גוף אחד שבו שורה השכינה. המנורה, אם כן, היא סמל לשלום ולאחדות הזוגית.

ב. סיום הלכות חנוכה של הרמב"ם

קשר זה בא לידי ביטוי באופן הלכתי מובהק בסיום הלכות חנוכה של הרמב"ם. לאחר שתיאר את חביבותה של מצוות נר חנוכה, עד כדי חיוב למכור את הכסות לשם קיומה, פוסק הרמב"ם הלכה מפתיעה:

"היה לפנינו נר ביתו ונר חנוכה... נר ביתו קודם משום שלום ביתו,
שהרי השם נמחק לעשות שלום בין איש לאשתו. גדול השלום שכל
התורה ניתנה לעשות שלום בעולם..."

לאור מה שלמדנו, דבריו מקבלים עומק חדש. שלום בית אינו רק "תנאי צדדי" או ערך חשוב. הוא היסוד המכונן המאפשר לבית להיות "מקדש מעט". ללא אור השלום בבית, הדלקת נר חנוכה מאבדת את משמעותה המהותית כהדלקה בתוך משכן השכינה. הבית הופך למקום חשוך רוחנית, והדלקת הנרות בו הופכת לפעולה חיצונית בלבד. הרמב"ם מלמדנו שהתשתית לקיום מצוות נר חנוכה היא קיומו של שלום בית.

הבנה זו, שהבית הוא המשכן האישי של האדם, משפיעה גם על הגדרת החיוב ההלכתי של המצווה.

פרק ו': חובת הבית, חובת הגוף

הגדרת החיוב בנר חנוכה

השאלה המרכזית בפרק זה היא הגדרת החיוב במצוות נר חנוכה. האם זו "חובת הבית", מצווה המוטלת על המבנה הפיזי, או "חובת הגוף", מצווה אישית המוטלת על כל אדם? התשובה לשאלה זו חושפת מימד נוסף בעומק הקשר שבין האדם לביתו.

א. הבית כחלק מעצמות האדם

הדיון ההלכתי סביב מינוי שליח להדלקת נרות חושף את התשובה. במצוות אחרות המוטלות על הבית, כמו קביעת מזוזה, השליח הוא המברך. אולם בנר חנוכה, הפוסקים קובעים שהמברך הוא בעל הבית (המשלח) ולא השליח. מדוע?

ההסבר הוא שנר חנוכה הוא אכן "חובת הגוף", אך הבית היהודי, שהוא משכן השכינה, נחשב כחלק מעצמותו וגופו של האדם. ההדלקה בבית אינה פעולה חיצונית, אלא דומה להנחת תפילין על זרועו. כשם שאדם המניח תפילין לחברו אינו מברך, כך שליח המדליק בביתו של חברו אינו מברך. הפעולה מתבצעת ב"גופו" של בעל הבית, ולכן הוא המברך.

ב. דין אכסנאי וחיובו של מי שאין לו בית

הלכה זו מסבירה מדוע אכסנאי (אורח) חייב להדליק בעצמו (או להשתתף בפרוטה) ואינו יוצא ידי חובה בהדלקת בעל הבית. למרות שהוא נמצא פיזית בבית, הוא אינו חלק אינהרנטי מ"הבית הרוחני" של המארח. החיוב הוא על גופו ועל ה"משכן" שלו.

רעיון זה מתחזק בשיטת הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שפסק כי גם אדם שאין לו בית פיזי כלל, חייב לחזר על הפתחים כדי למצוא מקום להדליק בו. זאת, משום שהחיוב חל על הגוף ועל הבית הרוחני שלו, שקיים תמיד, והוא מוכרח למצוא לו ביטוי פיזי.

ג. בעל ואשה הנמצאים במקומות נפרדים

הגדרת הבית כמשכן רוחני הקשור לגוף, עומדת בבסיס מחלוקת הפוסקים בשאלה האם בני זוג פוטרים זה את זה כשהם אינם נמצאים יחד פיזית.

- **דעת הגראי"ל שטיינמן זצ"ל:** הבעל פוטר את אשתו בכל מקום, אך היא פוטרת אותו רק אם היא מדליקה בביתם המשותף.
 - **דעת הגר"ח קניבסקי זצ"ל:** הם פוטרים זה את זה רק כאשר ההדלקה נעשית בביתם המשותף. אם אין הדלקה בביתם, שניהם חייבים להדליק במקומם.
 - **דעת הגרי"י טשזנר שליט"א:** הם פוטרים זה את זה בכל מקום שיהיו.
- שורש המחלוקת טמון בשאלה האם "הבית הרוחני" המשותף שלהם "נודד" עמם לכל מקום, או שהוא נשאר קבוע ומעוגן במקום מגוריהם הפיזי המשותף.

כל היסודות שלמדנו עד כה – נר חנוכה כהמשך המנורה, הבית כמקדש, וקדושת הזיווג כיסוד המשכן – מתאגדים יחד למסר מעשי ורב עוצמה לימי החנוכה.

פרק ז': בניין המשכן בחנוכה

סיכום והלכה למעשה

במאמר זה ראינו כיצד נרות החנוכה הם המשך נצחי לאור המנורה, וכיצד הבית היהודי הופך בחג זה ל"מקדש מעט". קדושת הבית נובעת מהאחדות והאהבה שבין איש לאשתו, שהם היסוד להשראת

השכינה. בחנוכה, ניתנת לכל יהודי ויהודייה הזדמנות פז לבנות מחדש את המשכן הפרטי, להאיר את הבית באור של קדושה, ולהפוך אותו למרכז של חכמה, שלום והודיה לה'.

א. "הרגיל בנר" – חינוך לאור התורה

חז"ל הבטיחו: "הרגיל בנר – הויין ליה בנים תלמידי חכמים". מהי אותה "רגילות"? בעל ה"שבות יעקב" מפרש פירוש מאיר עיניים: "הרגיל בנר" הוא מי שרגיל ללמוד תורה לאור הנרות. פירוש זה קושר באופן נפלא בין אור המנורה, סמל החכמה, לבין המעשה המעשי של לימוד תורה בבית.

אך ישנו עומק נוסף. ה"זהירות" וה"חיוב" במצווה אינם רק דקדוק טכני, אלא הפגנת שמחה, אהבה והשקעה. כאשר אב עומד ליד הנרות ושקוע בלימודו, או כאשר ההורים משקיעים בנרות מהודרים, שרים בהתלהבות ומבטאים את חביבות המצווה, הם מעניקים לילדיהם את החינוך העוצמתי ביותר. כפי שלימדונו גדולי ישראל, מרן הרב שך והחזון איש, "דוגמה אישית" היא כלי החינוך היעיל ביותר. ילדים סופגים ורוצים להיות חלק ממה שהוריהם באמת ובתמים מחבבים ומעריכים, ולא רק ממה שהם אומרים. האווירה הזו של אהבת תורה ומצוות היא שמעוררת בלב הילדים את הרצון הפנימי להיות "בני תורה".

הלכה למעשה: להאיר את הבית

- **הכוונה בהדלקה:** בשעת ההדלקה, ראוי לכוון שהבית שלנו הוא "מקדש מעט", והנרות שאנו מדליקים הם המשך ישיר למנורת הזהב שעמדה בבית המקדש. כוונה זו מעניקה למעשה ההדלקה עומק ומשמעות נעלים.
- **ההשקעה במצווה:** יש להשקיע בהידור המצווה, ובמיוחד להשתדל להדליק בשמן זית, זכר לנס. השירה, הזמירות וההודאה שלאחר ההדלקה אינם תוספת צדדית, אלא חלק מהותי מביטוי "חביבות המצווה" וההודיה לה' על ניסיו.
- **שלום בית:** ימי החנוכה הם הזדמנות מיוחדת להגביר את האהבה, האחוה, והכרת הטוב בין בני הזוג. השלום והאחדות הם התשתית שעליה יכולה לשרות השכינה, והם ההופכים את הבית למשכן ראוי לאור הנרות.
- **הבית כמרכז:** לאור ההבנה שהבית הופך למקדש, ישנה מעלה גדולה להפוך אותו למרכז החג. ראוי להימנע מלעזוב את הבית לאחר ההדלקה, ולשהות בו כדי לחוות את האור, את האווירה המשפחתית ואת בניין המשכן האישי במלואו.

בסופו של המסע, אנו חוזרים לשאלות שפתחנו בהן, ומגלים כיצד רעיון הבית כמקדש מעניק להן תשובה אחת, שלמה ומאירה. מדוע המצווה תלויה בבית? כי שם המשכן. מדוע "אשתו כגופו" כה מרכזי? כי הזוגיות היא יסוד קדושת המשכן. מדוע נחלקו הפוסקים לגבי הדלקת בני הבית? כי נחלקו באופי קדושת המקדש, האם היא יחידה אחת או מתפרטת לכל שוכניו. מדוע המצווה "חביבה עד מאד"? כי היא מאפשרת לכל אחד מאיתנו לבנות את מקדשו הפרטי. ומדוע מסיימים בשיר ורננים? כי זוהי חנוכת הבית של כל אחד ואחד מאיתנו, חגיגה של השראת שכינה במעוננו. יהי רצון שנזכה להאיר את בתינו באור המנורה, אור של חכמה, קדושה ושלום.

מקורות ומראי מקומות

- מדרש תנחומא (פרשת בהעלותך)
- רמב"ן על התורה (במדבר ח, ב)
- רמב"ם (הלכות חנוכה)
- רשב"א (שבת כא, ב)
- של"ה הקדוש (מסכת תמיד)
- זוהר הקדוש
- נפש החיים (שער א, פרק ד)
- הגרש"ז אויערבך (כמובא בהליכות שלמה)
- הגרי"ש אלישיב

ליצירת קשר ושיעורים נוספים:

המחבר: הרב יהודה טאוב, קרית אתא

gmail.com@8436092

052-7139520 / 055-6785647

www.kol-toda.co.il

קול הלשון: 03-6171190

(לגברים: 03-6171180; לשיעורים בנושא ארץ ישראל: שלוחה 7)